03/10/2021

Ζ΄ Θεολογικό Συνέδριο Ιεράς Μητροπόλεως Ναυπάκτου

Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Ναυπάκτου και Αγίου Βλασίου

Το Σάββατο στην Αίθουσα εκδηλώσεων του Πνευματικού Κέντρου της Ιεράς Μητροπόλεως στην Ναύπακτο, πραγματοποιήθηκε το Ζ΄ Θεολογικό Συνέδριο της Ιεράς Μητροπόλεως Ναυπάκτου και Αγίου Βλασίου με γενικό θέμα: «Η Εκκλησιαστική Παράδοση στα κείμενα και τα έργα των Πρωτεργατών της Ανεξαρτησίας του 1821», το οποίο εντάσσεται στο πλαίσιο του εορτασμού της επετείου των 200 ετών από την Ελληνική Επανάσταση.

ΔΙΑΒΑΣΤΕ ΤΗΝ ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΕΚ ΜΕΡΟΥΣ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ:

Τήν ἔναρξη τοῦ Συνεδρίου κήρυξε ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ναυπάκτου καί Ἁγίου

Βλασίου κ. Ἱερόθεος, καί ὁ ἴδιος ἀνέγνωσε τό Μήνυμα τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καί Πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου πρός τό Συνέδριο.

Χαιρετισμό ἀπηύθυναν ὁ Βουλευτής Αἰτωλοακαρνανίας κ. Δημήτριος Κωνσταντόπουλος, ὁ ἐκπρόσωπος τοῦ Περιφερειάρχη Δυτικῆς Ἑλλάδος κ. Νεκταρίου Φαρμάκη κ. Γιῶργος Κοντογιάννης, ἡ Ἀντιπεριφερειάρχης Αἰτωλοακαρνανίας κ. Μαρία Σαλμᾶ, ὁ Δήμαρχος Ναυπακτίας κ. Βασίλειος Γκίζας καί ὁ Ναυπάκτιος Πρόεδρος τοῦ Δικηγορικοῦ Συλλόγου Μεσολογγίου κ. Χρῆστος Παΐσιος. (Τά Μηνύματα καί οἱ χαιρετισμοί τῶν Ἐπισήμων παρατίθενται στό παράρτημα τοῦ παρόντος).

Οἱ εἰσηγητές καί οἱ ἀντίστοιχες εἰσηγήσεις τους ἦταν οἱ ἑξῆς, μέ τήν σειρά πού παρουσιάσθηκαν:

- – Μιχαήλ Τρίτος, Κοσμήτορας Θεολογικῆς Σχολῆς Α.Π.Θ.: «Νεκτάριος Τέρπος: Πρόδρομος τοῦ ἁγίου Κοσμᾶ τοῦ Αἰτωλοῦ καί προπομπός τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως»
- – Κωνσταντῖνος Χολέβας, Πολιτικός Ἐπιστήμων – Συγγραφέας: «Κωνσταντῖνος Οἰκονόμος ἐξ Οἰκονόμων»
- – Κωνσταντῖνος Κωτσιόπουλος, Καθηγητής Θεολογικῆς Σχ. Α.Π.Θ.: «Ἡ Ρωμαΐϊκη πολιτική ταυτότητα τοῦ Ἰωάννου Καποδίστρια»
- – Γιῶργος Καραμπελιᾶς, Συγγραφέας – Πολιτικός ἀναλυτής: «Ὁ

Κολοκοτρώνης, ἕνας διαρκής ὀρθόδοξος ἐπαναστάτης»
- – Διονύσιος Βαλαῆς, Καθηγητής Θεολογικῆς Σχολῆς Α.Π.Θ.: «Ἡ ἐκκλησιαστική παράδοση καί τό ἔργο τοῦ Γιάννη Μακρυγιάννη»
- – Ἀπόστολος Ζορμπᾶς, Φιλόλογος, δ.Φ.: «Ἡ Ὀρθόδοξη πίστη τῶν ἀγωνιστῶν τοῦ 1821 στό δημοτικό τραγούδι καί σέ λιγότερο γνωστούς ἀπομνημονευματογράφους».

(Οἱ περιλήψεις τῶν εἰσηγήσεων παρατίθενται ἐπίσης στό παράρτημα τοῦ παρόντος).

Σέ γενικές γραμμές μελετήθηκε ἰδιαιτέρως ἡ ἐκκλησιαστική-ρωμαΐϊκη παράδοση τῶν συγκεκριμένων πρωταγωνιστῶν τῆς Ἐθνεγερσίας, πού ὅμως ἀπηχοῦν καί τό σύνολο τῶν πρωταγωνιστῶν, στούς ὁποίους χρωστᾶμε τήν ἐλευθερία μας.

Λόγῳ τῶν εἰδικῶν ὑγιεινομικῶν συνθηκῶν, τό Συνέδριο πραγματοποιήθηκε μέ ὅλα τά προβλεπόμενα μέτρα. Ἦταν διαδικτυακό, ἐνῶ στήν Αἴθουσα παρευρέθησαν οἱ εἰσηγητές καί τά ἀπαραίτητα γιά τήν διοργάνωση ἄτομα.
Οἱ ἐργασίες τοῦ Συνεδρίου μεταδόθηκαν ἀπό τά μέσα:

- –τήν Ἱστοσελίδα τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως: https://parembasis.gr,
- –τήν ὑβριδική τηλεόραση τοῦ OPEN: https://www.tvopen.gr/Ecclesialive
- -τίς ἱστοσελίδες: https://ecclesiaTv.gr καί https://intv.gr,
- –τό facebook τῆς Ἱ. Μητροπόλεως: https://www.facebook.com/holy.metropolis.nafpaktos,
- –τά μέσα ἐνημέρωσης τῆς Ἱερᾶς Συνόδου,
- –καί ἀπό τούς Ραδιοφωνικούς Σταθμούς τῆς Πειραϊκῆς Ἐκκλησίας καί τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Πατρῶν.

Οἱ θεατές μποροῦσαν νά θέτουν ἐρωτήματα σχετικά μέ τίς εἰσηγήσεις μέ email καί μέ sms, τά ὁποῖα ἀπαντήθηκαν στό τέλος τοῦ Συνεδρίου ἀπό τούς εἰσηγητές.

Ὅλο τό ὑλικό τοῦ Συνεδρίου βιντεοσκοπημένο θά ἀναρτηθῆ προσεχῶς στήν ἱστοσελίδα τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως.

* * *

Μηνύματα καί χαιρετισμοί

Ἡ προσφώνηση τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ναυπάκτου καί Ἁγίου Βλασίου Ἱεροθέου

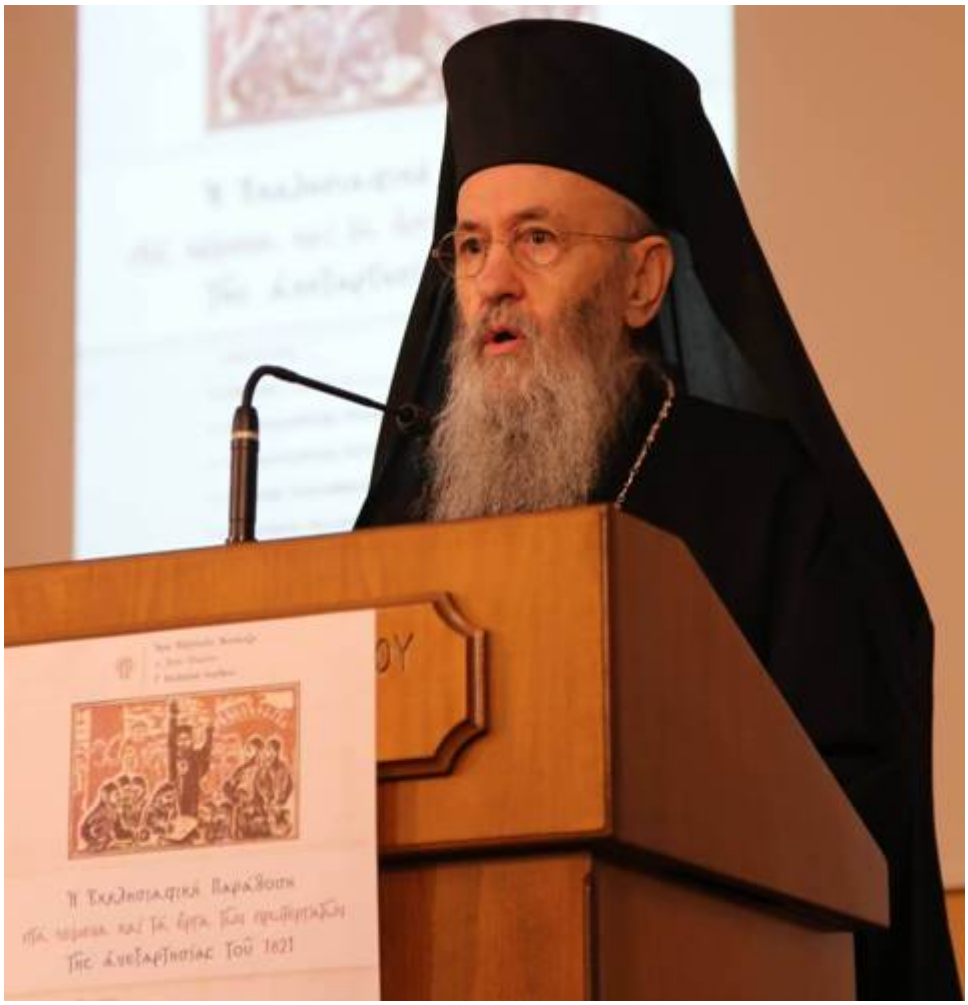

Χαίρομαι πού ἀξιωθήκαμε καί ἐφέτος νά διοργανώσουμε τό Ζ΄ Θεολογικό Συνέδριο τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως μέ ἐκλεκτούς Εἰσηγητές, Καθηγητές Πανεπιστημίου καί Ἐρευνητές.

Τό θέμα τοῦ φετεινοῦ Θεολογικοῦ Συνεδρίου ἔχει σχέση μέ τό μεγάλο γεγονός τῆς Ἐθνεγερσίας τοῦ 1821, πού ἐφέτος ἑορτάζουμε τήν ἐπέτειο τῶν διακοσίων χρόνων. Ὅπως ἡ Πολιτεία, ἔτσι καί ἡ Ἐκκλησία διοργάνωσε πολλές ἐκδηλώσεις, τόσο ὡς Ἱερά Σύνοδος ὅσο καί ὡς Ἱερές Μητροπόλεις γιά νά τονισθοῦν διάφορες πτυχές τοῦ ἐθνικοαπελευθερωτικοῦ αὐτοῦ ἀγώνα. Ἐπειδή ἡ μνήμη τῶν διαφόρων γεγονότων λιγοστεύει, γι’ αὐτό ἡ λήθη σκεπάζει τά γεγονότα καί χρειάζεται πάντοτε νά ἐπανέρχεται ἡ μνήμη, πού προσδιορίζει τήν πορεία μας. Ἡ ἀπώλεια τῆς ἐθνικῆς μνήμης εἶναι τραγωδία γιά τούς πολίτες μιᾶς χώρας.

Τό θέμα τοῦ φετεινοῦ Συνεδρίου ἀναφέρεται στήν ἐκκλησιαστική παράδοση τῶν πρωταγωνιστῶν τῆς Ἐπαναστάσεως. Ἐπειδή δέν εἶναι δυνατόν νά ἀσχοληθοῦμε μέ ὅλους τούς πρωταγωνιστές, γι’ αὐτό περιορίσαμε τό θέμα ἀντιπροσωπευτικά σέ μερικούς ἀπό αὐτούς, ὅπως τόν Νεκτάριο Τέρπο, πρόδρομο τοῦ ἁγίου Κοσμᾶ τοῦ

Αἰτωλοῦ, τόν Κωνσταντῖνο Οἰκονόμο ἐξ Οἰκονόμων, τόν Ἰωάννη Καποδίστρια, τόν Θεόδωρο Κολο¬κοτρώνη, τόν Ἰωάννη Μακρυγιάννη καί τήν παράδοση τοῦ τόπου μας, ὅπως ἐκφράζεται στά δημοτικά τραγούδια. Ἐκλεκτοί ἐπιστήμονες θά ἀναλύσουν αὐτά τά θέματα.

Θά ἔχουμε τήν δυνατότητα νά δοῦμε σήμερα ἕνα κομμάτι βασικό τῆς Ἐθνεγερσίας τοῦ 1821. Πρόκειται γιά ἕνα γεγονός μεγάλων διαστάσεων, στό ὁποῖο συμπλέκονται τά ὅπλα μέ τήν πένα, τό αἷμα μέ τό μελάνι, τά πολεμικά μέ τά πολιτικά γεγονότα, οἱ στρατιωτικοί ἀγῶνες μέ τίς διπλωματικές κινήσεις, τά ράσα μέ τό καρυοφίλι, καί πολλά ἄλλα. Στό Συνέδριό μας αὐτό θά δοῦμε ἰδιαίτερα τήν ἐκκλησιαστική-ρωμαΐϊκη παράδοση ὅλων τῶν πρωταγωνιστῶν τῆς Ἐθνεγερσίας, στούς ὁποίους χρωστᾶμε τήν ἐλευθερία μας. Καί ναί μέν δέν ὁλοκληρώθηκε τό ἔργο αὐτῶν τῶν πρωτεργατῶν τῆς Ἐπαναστάσεως, ὅμως ἀπέκτησε τήν ἀνεξαρτησία ἕνας μικρός χῶρος τῆς Ρωμηοσύνης, ἀποφεύγοντας τήν δουλεία στούς Ὀθωμανούς καί τήν αὐτονομία ὑπό τόν Σουλτάνο.

Πρέπει νά δοῦμε καί τήν θετική πλευρά αὐτοῦ τοῦ γεγονότος καί ἄς ἀγωνιζόμαστε ὁ καθένας νά συμπληρώση στήν ζωή του τά ἐλλείματα πού ἄφησαν ἐκεῖνοι οἱ πρωταγωνιστές, συνεχίζοντας τό ἔργο τους μέ τούς ἀγῶνες σέ ὅλους τούς τομεῖς τῆς κοινωνίας καί τῆς Πολιτείας.

Εὔχομαι καλή ἐπιτυχία.

*

Τό μήνυμα τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καί Πάσης Ἑλλάδος καί Προέδρου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος κ.κ. Ἱερωνύμου

Χαιρετίζω τήν ἔναρξη τῶν ἐργασιῶν τοῦ Ζ΄ Θεολογικοῦ Συνεδρίου, τό ὁποῖο διοργανώνεται ἀπό τήν Ἱερά Μητρόπολη Ναυπάκτου καί Ἁγίου Βλασίου, μέ γενικό θέμα «Ἡ Ἐκκλησιαστική Παράδοση στά κείμενα καί τά ἔργα τῶν πρωτεργατῶν τῆς Ἀνεξαρτησίας τοῦ 1821» καί μεταδίδεται διαδικτυακά.

Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ναυπάκτου καί Ἁγίου Βλασίου κ. Ἱερόθεος ἔχει ἐπισημάνει ὅτι ἦταν ἡ Ὀρθόδοξη πίστη πού ἔκανε τούς Ρωμηούς-Ὀρθοδόξους νά μήν ἀλλαξοπιστήσουν καί νά μή χάσουν τήν ἑλληνικότητά τους. Τό βλέπουμε στά κείμενα τῶν ἀγωνιστῶν καί τῶν πρωτεργατῶν τῆς Παλιγγενεσίας, τό αἰσθανόμαστε νά ἀναβλύζει αὐθόρμητα ἀπό τήν γραφίδα τους καί ἀπό τήν ψυχή τους. Ἄνθρωποι σάν τόν Καποδίστρια καί σάν τόν Μακρυγιάννη καί παλαιότερα σάν τόν Ἅγιο Κοσμᾶ τόν Αἰτωλό, ἐκφραστές ἀκραιφνεῖς τῆς πνευματικῆς μας

Παράδοσης, θεμελίωσαν τήν ἐθνική μας αὐτοσυνειδησία πάνω ἀκριβῶς στίς πνευματικές συντεταγμένες αὐτῆς τῆς Παράδοσης.

Εἶναι ὄντως σημαντικό νά ἐρευνήσουμε ὅλο αὐτό τό ὑλικό γιά νά ἔχουμε καθαρή εἰκόνα γιά τούς προγόνους μας καί τό πνευματικό κλῖμα μέσα στό ὁποῖο ἀνέπνεαν, γιά τόν πνευματικό ὁπλισμό πού τούς συντρόφευσε στόν ἀγῶνα τῆς Ἀνεξαρτησίας. Εἶναι ἄξια ἐπαίνου ἡ πρωτοβουλία αὐτή τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, μέ τήν εὐκαιρία καί τῶν ἑορτασμῶν τῶν 200 χρόνων ἀπό τήν Ἐπανάσταση, νά ρίξει περισσότερο φῶς στά πολύτιμα κείμενα τῶν πρωταγωνιστῶν ἐκείνων τῶν μεγάλων γεγονότων.

Συγχαίρω τόν Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Ναυπάκτου καί Ἁγίου Βλασίου κ. Ἱερόθεο καί εὔχομαι ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός νά εὐλογήσει τίς ἐργασίες τοῦ Συνεδρίου

† Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος Ἱερώνυμος Β΄

*

Ὁ χαιρετισμός τοῦ Βουλευτῆ Αἰτωλοακαρνανίας κ. Δημητρίου Κωνσταντόπουλου

Σεβασμιώτατε, Σεβαστοί πατέρες,
Ἀξιότιμοι κύριοι εἰσηγητές, Κυρίες καί Κύριοι,

Εἶναι μεγάλη τιμή καί χαρά γιά ἐμένα νά παρευρίσκομαι σήμερα στό 7ο Θεολογικό Συνέδριο, πού διοργανώνει ἡ Ἱερή Μητρόπολη Ναυπάκτου καί Ἁγίου Βλασίου, ἐπί τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς ἑορτῆς τοῦ Σεβασμιωτάτου.

Ἕνα συνέδριο, μέ τή συμμετοχή λαμπρῶν πνευματικῶν προσωπικοτήτων, πού ἔχει γίνει πιά θεσμός γιά τήν πόλη μας καί μᾶς δίνει τή δυνατότητα νά προσεγγίσουμε ἐνδιαφέροντα θεολογικά θέματα.

Ἡ πατρίδα μας γιορτάζει τήν ἐπέτειο τῶν 200 ἐτῶν ἀπό τήν Ἑλληνική Ἐπανάσταση τοῦ 1821.

Στή θύμησή μας ἔρχονται οἱ σπουδαῖοι Ἀγωνιστές πού ἔδωσαν τή ζωή τους γιά τήν πατρίδα ἀψηφώντας κάθε κίνδυνο καί ἔθεσαν τά θεμέλια γιά νά δημιουργηθεῖ τό σύγχρονο ἑλληνικό κράτος.

Σήμερα, ἀναδεικνύονται μέ τόν πιό ἐπιτακτικό τρόπο τά μεγάλα νοήματα τοῦ Ἀγώνα τοῦ 1821, οἱ στέρεες ἀξίες καί τά ἀταλάντευτα ἰδανικά τῶν Ἑλλήνων.

Καί τό φετινό συνέδριο, πού πραγματεύεται τήν ἐκκλησιαστική παράδοση στά κείμενα καί τά ἔργα τῶν Πρωτεργατῶν τῆς ἀνεξαρτησίας τοῦ 1821, ἀποκτᾶ ἕναν ἰδιαίτερο συμβολισμό.

Ἄς μή λησμονοῦμε ὅτι κατά τή διάρκεια τῆς Τουρκοκρατίας ἡ θρησκεία ὑπῆρξε ἀρωγός στή διαμόρφωση τῆς Ἐθνικῆς Συνείδησης των Ἑλλήνων.
Ἡ Ἐκκλησία σάν ἄλλη κιβωτός, διαφύλαξε τό Ἔθνος καί τό Γένος, τήν γλώσσα καί τήν θρησκεία.

Ἀκρογωνιαῖος λίθος, τό ἔργο τοῦ Ἁγίου Κοσμᾶ τοῦ Αἰτωλοῦ. Ὁ Ἅγιος, μέ τό ἔργο καί τά διδάγματά του, ἀφύπνισε τούς Ἕλληνες. Ἵδρυσε 200 περίπου σχολεῖα καί βοήθησε στήν ἀνάπτυξη τοῦ ἐθνικοῦ φρονήματος, στή διατήρηση τῆς ἑλληνικῆς γλώσσας καί τῆς ἑλληνικῆς παιδείας, σέ ἕνα ἔθνος πού κόντευε νά χάσει τήν ταυτότητά του. Ὅπως ὁ ἴδιος ἔλεγε, “Μίλα τά ἑλληνικά καί παίρνω τίς ἁμαρτίες στό λαιμό μου”, δείχνοντας ἔτσι πόσο σημαντική ἦταν ἡ διατήρηση τῆς γλώσσας τῶν Ἑλλήνων.

Ἀργότερα, στά χρόνια του Ἀγώνα, ἡ θεολογική γλώσσα ὁλοκλήρωσε τόν ἐπαναστατικό λόγο. Οἱ ἀξίες τῆς θρησκείας καί τῆς πατρίδας ἦταν τό σημεῖο ἀναφορᾶς στούς ὅρκους τῶν Ἐπαναστατῶν Ἑλλήνων. Ὁ Σταυρός ἦταν τό σύμβολο στά ἐπαναστατικά λάβαρα, ὅπου οἱ Ἕλληνες ἔβλεπαν τήν ἰδέα τῆς Ἐλευθερίας. Καί τό μήνυμα τῆς Ἀνάστασης, ἔδινε ἐλπίδα γιά τήν τελική νίκη.

Ἡ προετοιμασία πρίν ἀπό τίς ἀναμετρήσεις μέ τόν ἐχθρό, περιελάμβανε τό Ὕψιστο Μυστήριο τῆς Θείας Μετάληψης. Τό μυστήριο αὐτό τῆς Ἐκκλησίας, μέ τόν συλλογικό χαρακτήρα του, τροφοδοτοῦσε τήν πίστη καί τήν ἐλπίδα τῶν Ἐπαναστατῶν Ἑλλήνων γιά τή νίκη, μέσω τῆς ἕνωσης μέ τόν Χριστό.

Ἡ ἐπανάσταση τοῦ 1821 ξεκίνησε μέ τό σύνθημα «ὑπέρ Πίστεως καί Πατρίδος», ὅπως μᾶς διαβεβαιώνει στά ἀπομνημονεύματά του ὁ Θεόδωρος Κολοκοτρώνης. Ἐνῶ ταυτόχρονα, ὁ Μακρυγιάννης ἀναφέρει στά ἀπομνημονεύματά του, ὅτι

Πατρίδα καί Θρησκεία συνυπάρχουν ἀδιαίρετα καί ἀποτελοῦν τήν μιά καί μοναδική ταυτότητα τῶν Ἑλλήνων.

Ἡ Ἐκκλησιαστική παράδοση λοιπόν, καλλιέργησε τήν ἱστορική καί γλωσσική συνέχεια τοῦ Ἑλληνισμοῦ καί τήν ταυτότητα τῶν Ἑλλήνων. Καί εἶναι ἄρρηκτα συνδεδεμένη μέ τόν Ἀγώνα τους γιά Ἐλευθερία.

Ἀναμένουμε λοιπόν, μέ μεγάλο ἐνδιαφέρον νά ἀκούσουμε τούς ἀξιόλογους εἰσηγητές νά ρίχνουν φῶς στή σχέση τῆς ἐκκλησιαστικῆς παράδοσης μέ τό ἔργο τῶν Πρωτεργατῶν τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπανάστασης.

Κλείνοντας, νά εὐχηθῶ ἔτη πολλά στό Σεβασμιώτατο.

Ὁ Μητροπολίτης μας, ἕνας ἰδιαίτερα πνευματικός Ἱεράρχης, ἀποτελεῖ φάρο ἐλπίδας καί αἰσιοδοξίας, γιά τήν Ὀρθοδοξία καί τό χριστιανισμό. Ἄλλωστε τό πλούσιο πνευματικό καί συγγραφικό του ἔργο, ἀποτελεῖ πηγή ἔμπνευσης γιά πολλούς πολίτες, χριστιανούς ἤ μή, οἱ ὁποῖοι ἀναζητοῦν ἀπαντήσεις, σέ ἰδιαίτερα θεολογικά καί θρησκευτικά ἐρωτήματα.

Εἰς τόν ναόν, ἐκ τοῦ ναοῦ, διά τόν ναόν λοιπόν. Οἱ ζῶντες στό ναό καί τρεφόμενοι ἐκ τοῦ ναοῦ, πρέπει νά ἀγωνιστοῦν γιά τόν ναό. Ὁ Σεβασμιώτατος τό κάνει. Παράδειγμα πρός μίμηση λοιπόν, ἄς τόν ἀκολουθήσουμε.

Ἡ Ἐκκλησία μας ἔχει πραγματικά ἀνάγκη τέτοιους Ἱεράρχες.

Καλή συνέχεια στίς διεργασίες τοῦ Συνεδρίου, ἀναμένοντας τά συμπεράσματά του. Θερμά συγχαρητήρια στήν Ἱερά Μητρόπολη γιά τή διοργάνωση.
Ἔτη πολλά καί δημιουργικά Σεβασμιώτατε.

*

Ὁ χαιρετισμός τῆς Ἀντιπεριφερειάρχη Αἰτωλοακαρνανίας κ. Μαρίας Σαλμᾶ

Ἀνατρέχοντας στίς σελίδες τῆς Ἱστορίας, διακρίνει κανείς εὔκολα τίς ἐπιπτώσεις τῆς Ὀθωμανικῆς κατάκτησης στούς λαούς πού βρέθηκαν μέσα στά ὅρια μιᾶς τεράστιας αὐτοκρατορίας.

Μαζί τους καί οἱ Ἕλληνες, ἕνας λαός ὀλιγάριθμος, ἀπαξιωμένος κι ἀπροσκύνητος, ὁ ὁποῖος ὅμως ἔμελλε νά εἶναι αὐτός πού σηματοδότησε τήν ἀρχή τοῦ τέλους της.

Ἕνας λαός, πού παρά τά δεινά πού ὑπέστη γιά τέσσερις αἰῶνες, κατάφερε νά κρατήσει ἀκέραιο τό πολιτισμικό καί θρησκευτικό του αἴσθημα, ἐνῶ πάντα μέσα του ὑπέβοσκε ἀσίγαστη ἡ φλόγα τῆς ἐλευθερίας.

Γιά ὅλους ἐμᾶς τούς λαϊκούς πού δέν διαθέτουμε ἐξειδικευμένες γνώσεις, ἡ ἀναδρομή στό ἱστορικό παρελθόν εἶναι ἀρκετή νά καταλάβουμε πῶς συνέβη αὐτό.

Φυσική τάση τῶν ἀνθρώπων εἶναι νά συσπειρώνονται ἀπέναντι στόν κίνδυνο. Νά βρίσκουν ἀσφαλῆ τρόπο γιά νά κρατηθοῦν ζωντανοί, νά συνεχίσουν, νά ἐξακολουθοῦν νά ὑπάρχουν. Κι ἕνας ἀπό τούς ἰσχυρότερους πόλους συσπείρωσης ὑπῆρξε ἡ γνήσια κι αὐθεντική ἑλληνορθόδοξη παράδοση.

Ἡ ἐμπιστοσύνη καί ἡ ἐναπόθεση τῆς ἐλπίδας στίς δυνάμεις τοῦ Ἑνός καί Τριαδικοῦ Θεοῦ, δημιούργησε αὐτό τό ἰσχυρό αἴσθημα ἀσφάλειας, ἀλλά καί διαρκοῦς Φωτός στίς ψυχές τῶν ὑποδούλων. Ἕνα φῶς τόσο λαμπερό, ὥστε νά δημιουργήσει νέους μάρτυρες «Ἐν ὀνόματι τῆς Ἁγίας Τριάδος».
Οἱ Ἕλληνες παρέμειναν βαθύτατα πιστοί παρά τούς ἐξαναγκασμούς καί τή σκληρή βία. Αὐτό διδάσκει τό παρελθόν. Μέ πρωτοστάτες καλόγερους, ἱερεῖς, ἐπισκόπους καί πατριάρχες, βρῆκαν δρόμο στό σκοτάδι φτάνοντας στήν μεγάλη στιγμή τοῦ 1821.

Ἡ σημαία τοῦ Σταυροῦ παραδόθηκε στά χέρια τῶν ἀγωνιστῶν πού πάνω της ὁρκίσθηκαν Ἐλευθερία ἤ Θάνατο. Τό τίμημα αὐτῆς τῆς ὑπερβατικῆς Πίστης στόν Ἕνα καί Μοναδικό Θεό, πληρώθηκε μέ ποταμούς αἵματος. Ἀλλά αὐτό ἦταν γνωστό ὅτι θά συμβεῖ. Τό γνώριζαν καλά ὁ Πατροκοσμᾶς, ὁ καλόγηρος Σαμουήλ, ὁ Μητροπολίτης Παλαιῶν Πατρῶν Γερμανός, ὁ Ἐπίσκοπος Ρωγῶν καί Κοζύλης Ἰωσήφ, ὁ Ἡγούμενος τῆς Μονῆς Ἀρκαδίου Γαβριήλ.

Ὁ δρόμος πρός τήν Ἐλευθερία ὑπῆρξε ἀκάνθινος. Ποιά ὅμως Ἐλευθερία ἀναζητοῦσαν διακαῶς οἱ πρόγονοι τοῦ ΄21; Πιστεύω πώς πιθανότατα δέν ἦταν αὐτή τῆς σημερινῆς ὑλικῆς εὐδαιμονίας.

Δέ θά μποροῦσε ἄλλωστε νά εἶναι, γιατί καμία ὑλική κατάκτηση δέν ἔχει τή δύναμη νά δώσει «δρόμο νά σχίσουν τά σπαθιά κι ἐλεύθεροι νά μείνουν».

Ἡ Ἐλευθερία τῆς Ἠθικῆς Ψυχῆς καί Σκέψης, τῆς πράξης κατά συνείδηση τοῦ πρέποντος καί τοῦ δέοντος, ἡ δημιουργία πλαισίων ἀνθρώπινης λειτουργίας σύμφωνα μέ τούς κανόνες τοῦ δικαίου καί τοῦ σεβασμοῦ, ὁ πνευματικός ἐξαγνισμός ἀπό κάθε τί βίαιο εἶχε κληροδοτήσει ἡ μακρόχρονη κατάκτηση, ἦταν ὁ ἐνσυνείδητος στόχος.

Μέ μιά πολύ σύντομη σύνοψη, εὔκολα μπορεῖ νά διακρίνει κανείς μέσα σ’ αὐτές τίς ἁπλές, ἀλλά πολύτιμες ἀνθρώπινες Ἀρχές τή σπορά τοῦ Λόγου τοῦ Κυρίου, ἡ ὁποία πάντα ἦταν ἐκεῖ, ριζωμένη καί ἀσάλευτη στήν συνείδηση ἑνός ὁλόκληρου ἔθνους.
Τό 1821 δέν ἀναγεννήθηκε μόνον ἡ Ἑλλάδα ὡς κράτος. Ἀναδύθηκε μέσα ἀπό τά

ἐρείπιά της τό ἀναφαίρετο δικαίωμα τοῦ λαοῦ της στήν πνευματική Ἀλήθεια.

Σᾶς εὐχαριστῶ.

*

Ὁ χαιρετισμός τοῦ Δημάρχου Ναυπακτίας κ. Βασιλείου Γκίζα (ἀπομαγνητοφωνημένος)

Σεβασμιώτατε, κύριε Βουλευτά, κύριε ἐκπρόσωπε τοῦ κ. Περιφερειάρχου, κ. Ἀντιπεριφερειάρχη Αἰτωλοακαρνανίας, κύριοι Σύνεδροι ἀγαπητοί, κ. Πρόεδρε τοῦ δικηγορικοῦ συλλόγου, κυρίες καί κύριοι,

Στίς ἐργασίες αὐτές τοῦ 7ου κατά σειρά Θεολογικοῦ Συνεδρίου χαίρομαι πού παρίσταμαι, διότι ταυτίζεται καί συμπίπτει μέ μία χρονική περίοδο ἑορτασμοῦ,

ἀφενός τῶν 200 χρόνων ἀπό τήν ἀπελευθέρωση τῆς πατρίδας μας, ἑορτασμοί οἱ ὁποῖοι κορυφώθηκαν τούς μῆνες πού πέρασαν, ἀλλά ὁλοκληρώνονται μέ τό πέρας τοῦ ἔτους καί καταδεικνύουν τήν μεγάλη ἀξία τοῦ σημαντικοῦ αὐτοῦ ἱστορικοῦ γεγονότος πού μᾶς χάρισε τήν ἐλευθερία μας καί τήν σύσταση τοῦ νέου ἑλληνικοῦ κράτους.

Ταυτόχρονα ὅμως καί τοπικά, μιλώντας ὡς δήμαρχος Ναυπακτίας, τό Συνέδριο αὐτό ταυτίζεται καί συμπίπτει καί μέ τήν συμπλήρωση 450 χρόνων ἀπό τήν ἱστορική Ναυμαχία τῆς Ναυπάκτου, πού ἔλαβε χώρα τό 1571, οἱ ἑορταστικές ἐκδηλώσεις τῆς ὁποίας Ναυμαχίας τῆς Ναυπάκτου ἤ Ναυμαχίας τοῦ Λεπάντο κορυφώνονται καί αὐτές τίς ἡμέρες τοῦτες τοῦ Ὀκτωβρίου στήν Ναύπακτο, ἀλλά καί ὄχι μόνο στήν Ναύπακτο.

Καί εἶναι πραγματικά γεγονός ὅτι τό Συνέδριο αὐτό πρωτοτύπησε μέ τήν ἐπιλογή τοῦ θέματος αὐτοῦ, ὅπως καί πέρυσι πρωτοτύπησε, διότι ταύτισε καί συνέδεσε τίς δύο μεγάλες ἔννοιες, τήν ἔννοια τῆς ἐκκλησιαστικῆς παράδοσης, ἀλλά καί αὐτή τῆς ἱστορικῆς συνείδησης καί συνέχειας, καί τίς συμπεριέλαβε στίς ἐργασίες του καί θά ἀναδειχθοῦν μέσα ἀπό αὐτές δύο μεγάλα ποτάμια, τά ὁποῖα τρέφουν τήν ἀνθρωπότητα ὁλόκληρη, ἀλλά καί τό ἑλληνικό Ἔθνος κυρίως τούς τελευταίους αἰῶνες, ἡ ἐκκλησιαστική παράδοση ἡ ὁποία περιλαμβάνει τό σύνολο τῶν ἀληθειῶν καί τῶν ἀποκαλύψεων τῆς πίστης μας ἀπό καταβολῆς κόσμου μέχρι καί σήμερα, ἀλλά καί ἡ ἱστορία ἡ ὁποία καί αὐτή περιλαμβάνει τό σύνολο τῶν ἱστορικῶν γεγονότων καί καταστάσεων, οἱ ὁποῖες ὁδήγησαν στή σμίλευση τῆς ἐθνικῆς συνείδησης τῶν ἀνθρώπων, ἐν προκειμένῳ τοῦ Ἕλληνα, εἴτε αὐτό ὀνομάζεται κοινός πολιτισμός, κοινή καταγωγή, γλώσσα καί θρησκεία, ὅπως εἴπαμε προηγουμένως.

Οἱ δύο αὐτές ἔννοιες, καί γι’ αὐτό λέω ὅτι πρωτοτυπεῖ τό Συνέδριο, εἶναι ἔννοιες οἱ ὁποῖες φαινομενικά φαίνονται παράλληλα νά κυλοῦν τά δύο αὐτά ποτάμια, ἀλλά τό 1821 εἶναι ἡ κορύφωση τῆς ταύτισης καί ἀλληλοπεριχώρησής τους. Μπερδεύεσαι, δηλαδή, ποῦ σταματάει ἡ ἱστορία καί ποῦ ξεκινᾶ ἡ πίστη, ποιός εἶναι ὁ παπάς καί ποιός εἶναι ὁ ἥρωας, ποιός εἶναι ὁ ἅγιος καί ποιός εἶναι ὁ ἥρωας, ποιός εἶναι ὁ στρατηγός καί ποιός εἶναι ὁ δεσπότης, ποιός εἶναι ὁ Χριστιανός καί ποιός εἶναι ὁ Ἕλληνας.

Καί αὐτή ἡ κορύφωση τῆς ἱστορίας εἶναι πού ὁδήγησε στήν ἀπελευθέρωση, ἀλλά καί 400 χρόνια κράτησε τόν Ἕλληνα πραγματικά ὄρθιο, ὥστε νά μπορέσει νά λειτουργήση καί νά κάνη τά θαυμαστά αὐτά ἔργα τά χρόνια τῆς ἀπελευθέρωσης καί σήμερα ὅλοι μας νά ἀπολαμβάνουμε καί νά ἑορτάζουμε τήν ἐλευθερία μας, εἴτε αὐτή εἶναι ἐθνική πρωτίστως, ἀλλά καί κοινωνική, προσωπική, ἀτομική, γιατί ἡ ἐλευθερία εἶναι μία.

Μέ αὐτές, λοιπόν, τίς σκέψεις συγχαίρω τήν Ἱερά Μητρόπολη, ὅπως τό κάνω κάθε χρόνο γιά τήν πρωτοτυπία καί γιά τό Συνέδριο πού ὀργανώνει καί νά πῶ ὅτι καί μέ τό Συνέδριο αὐτό ἡ Ναύπακτος τό μήνα Ὀκτώβριο ἔχει τήν τιμή νά ἑορτάζη τρεῖς φορές.

Ἡ μία καί κλασική ἑορτή εἶναι τοῦ Ἁγίου Δημητρίου, 26 Ὀκτωβρίου, πού εἶναι τό πανηγύρι τῆς ἐπαρχίας Ναυπακτίας.

Ἡ δεύτερη, προηγούμενη, εἶναι τῶν ἐκδηλώσεων τῆς Ναυμαχίας τῆς Ναυπάκτου.

Καί ἡ πρώτη πού καθιερώθηκε πλέον μέ ἀφορμή τήν ὀνομαστική ἑορτή τοῦ Σεβασμιωτάτου, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ τοπική ἑορτή, γιατί, ὅταν γιορτάζη ὁ Δεσπότης, γιορτάζει ἡ τοπική Ἐκκλησία καί ὅταν γιορτάζη ἡ τοπική Ἐκκλησία, γιορτάζει ὁλόκληρη ἡ ἐπαρχία, εἶναι τοπική ἑορτή τήν ὁποία ὁ Σεβασμιώτατος συνέδεσε μέ τήν ἐξαγωγή πλούσιων πνευματικῶν συμπερασμάτων, παρά κοινωνικῶν ἐκδηλώσεων, καί τόν εὐχαριστοῦμε ἰδιαιτέρως γι’ αὐτό. Δέν θά μποροῦσε ἄλλωστε νά κάνη διαφορετικά, διότι ἡ προσωπικότητά του μόνο ἐνασχόληση καί ἀνάδειξη πνευματικῶν θεμάτων καί ζητημάτων θά μποροῦσε νά προσφέρη.

Εὐχόμαστε χρόνια πολλά, Σεβασμιώτατε, καλή ἐπιτυχία στίς ἐργασίες τοῦ Συνεδρίου. Συγχαρητήρια ἐκ τῶν προτέρων στούς εἰσηγητές καί ὁμιλητές, οἱ ὁποῖοι κοπίασαν καί ἦρθαν ἀπό μακριά, καί εὔχομαι κάθε καλό στήν ἐπαρχία μας μέ ἀφορμή τήν πρώτη αὐτή τοπική ἑορτή μας

*

Ὁ χαιρετισμός τοῦ Προέδρου τοῦ Δικηγορικοῦ Συλλόγου Χρήστου Παΐσιου (ἀπομαγνητοφωνημένος)

Ἐγώ εὐχαριστῶ Σεβασμιώτατε, Δέσποτα, ἅγιοι πατέρες, συντοπίτα κύριε βουλευτά, κύριε ἐκπρόσωπε τοῦ Περιφερειάρχου, κ. Ἀντιπεριφερειάρχη, συνάδελφε κ. Δήμαρχε, λογιώτατοι εἰσηγητές, κυρίες καί κύριοι.

Θά ἀπολαύσουμε σήμερα καί διά ζώσης καί κατόπιν τούς καρπούς τοῦ 7ου κατά σειρά Συνεδρίου, τό ὁποῖο λαμβάνει χώρα παραδοσιακά πλέον, μιά πού μιλᾶμε γιά παράδοση, πρό τῆς ἑορτῆς τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ναυπάκτου καί Ἁγίου Βλασίου, τοῦ Ποιμενάρχη μας.

Ἐφέτος ὅμως ἔχει μία διττή καί ὄχι μόνο σημασία, εἶναι τά 200 χρόνια ἀπό τήν Ἐθνεγερσία. Παράλληλα ὅμως βιώνουμε καί μία πρωτοφανῆ δυσμένεια τοῦ κορονοϊοῦ καί αὐτό δίδει μεγαλύτερη σημασία, γιατί ἐπιβεβαιώνει τή δύναμή μας

ὡς Ἔθνους, ὅτι ἐμεῖς δέν σταματοῦμε πρό οὐδενός, ὁ Σεβασμιώτατος δέν δείλιασε, ἀλλά μέ ὅλες τίς προφυλάξεις προχώρησε γιά νά γευτοῦμε τούς καρπούς καί ἐμεῖς καί στό μέλλον, καί τόν εὐχαριστοῦμε ἐκ προοιμίου γι' αὐτό.

Ἡ ἐθνική μας παράδοση, ὅπως πάλι τόνισε, καί θά πάρω ἀπό τά λόγια του, εἶπε προηγουμένως στό προοίμιο ὅτι ὁ λαός πού δέν ἔχει τήν ἱστορική συνείδησή του, θά γευτῆ ἕνα μεγάλο ὄλεθρο. Εἶναι ἀληθές. Αὐτό δέν συνέβη σέ μᾶς λόγῳ του ὅτι ἡ ἐκκλησιαστική μας παράδοση ὑπῆρξε σέ ὅλα τά δεινά τοῦ Ἔθνους μας πάντοτε ζωντανή. Εἶναι αὐτή ἡ ὁποία διατήρησε τήν ἐθνική μας συνείδηση, εἶναι αὐτή πού ἔδωσε τίς θρυαλίδες τῶν ἐπαναστάσεών μας, εἶναι αὐτή πού τελικά ὡριμάζοντας μέ τά χρόνια, μᾶς ἔφτασε νά δημιουργηθοῦμε μετά ἀπό δεκαετῆ Ἐπανάσταση καί θυσίες καί ποταμούς αἵματος, νά καταστοῦμε σήμερα τό νεοελληνικό κράτος.

Ἡ Ὁλομέλεια δικηγορικῶν συλλόγων Ἑλλάδος ἐφέτος ὡς κεντρική ἐκδήλωσή της γιά τά 200 χρόνια ἔκανε στό Ἄστρος Κυνουρίας, τιμώντας μέ κάθε μεγαλοπρέπεια τά Συντάγματα τοῦ Ἀγώνα.

Σεβασμιώτατε, ἅγιοι πατέρες κυρίες καί κύριοι,

Εἶναι ἀνάγκη σέ κάθε Ἕλληνα νά προσεγγίση τά Συντάγματα αὐτά. Εἶναι πρωτοπόρα καί δέν γνωρίζει κανείς, καί ἐκεῖ ἀδικήθηκε παρόλο τόν λογιωτατισμό, ὅτι μεγάλη συμβολή στή σύνταξή τους ἦτο τῶν ἐπισκόπων τῆς τότε Ἐκκλησίας, τῶν μόνων λογίων, τοῦ Βρεσθένης κλπ. Οἱ ἐπίσκοποι εἶναι αὐτοί πού δέν καθόρισαν μόνο τήν προμετωπίδα πού μέ χίλιες δυσκολίες διατηροῦμε καί σήμερα, καί εἶναι πρωτοποριακή καί εἶναι μία μαρτυρία στό διηνεκές, «Ἐν ὀνόματι τῆς Ἁγίας καί ὁμοουσίου καί ἀδιαιρέτου Τριάδος», εἶναι αὐτοί ὅμως πού συνέταξαν τά πολύ λεπτά ζητήματα, τήν εὐαισθησία, καί εἶναι αὐτοί πού ἐμπιστευόταν ὁ ἀγωνιζόμενος λαός, οἱ ὁπλαρχηγοί, ἦταν αὐτοί πού ἔπαιξαν καθοριστικό ρόλο ἀνάμεσα στούς πολιτικούς τῆς τότε ἐποχῆς, τούς Φαναριῶτες, καί στόν μαχόμενο ἐπαναστατικό λαό.

Πέραν αὐτοῦ ἡ παράδοση ζωντανή καί στά κείμενα τῶν Συνταγμάτων καί στά κείμενα τοῦ Ἀγῶνος, σέ ὅλα τά κείμενα τοῦ Ἀγῶνος, ἀφοῦ οἱ περισσότεροι λόγιοι ἦταν κληρικοί, ἐπί 400 χρόνια ἔδωσε τήν δύναμη τῆς αὐτογνωσίας, δηλαδή αὐτή κατέστησε τόν Ὀρθόδοξο Ὀρθόδοξο, τόν χειμαζόμενο φανατικά Ὀρθόδοξο, εἶναι αὐτή πού εἴπαμε πρίν μέσα ἀπό τό βίο τοῦ Κοσμᾶ τοῦ Αἰτωλοῦ, πτυχή τοῦ ὁποίου δέν εἶναι ὅτι διέσωσε τήν παιδεία, ἀλλά διέσωσε καί τούς βλαχοφώνους καί ἀλβανοφώνους Ἕλληνες ἐκτός ἀπό μᾶς, δηλαδή ἦταν ἡ ρίζα τοῦ σημερινοῦ πνεύματος τοῦ Νεκταρίου Τέρπου.

Καί ἐγώ συγκινησιακά σήμερα θά θυμηθῶ ἕνα τραγούδι τό ὁποῖο ἄκουσα ἀπό τήν

90χρονη γιαγιά μου, ἐδῶ στή Ναύπακτο, μέ τόν ἦχο συρτό στά τρία, Σεβασμιώτατε, καί θά δῆτε πόσο τό ἀπό στήθους καί ἀπό στήθους συγκινημένου ταιριάζει μέ τή σημερινή μας ἐκδήλωση.

Ἔλεγε λοιπόν αὐτό:

«Τοῦ Φαναριοῦ τό Δέσποτα, τοῦ γέρου Σεραφείμη
τόν βάλανε στήν Ἀβανιά οἱ Τοῦρκοι τῶν Φερσάλων
καί πῆγαν καί τόν κρέμασαν ἀπό ‘να κυπαρίσσι
κι οἱ ρίζες τοῦ κυπαρισσιοῦ ἀμέσως ξεραθῆκαν».

Πῶς ἔφτασε τό τραγούδι αὐτό στήν Ὀρεινή Ναυπακτία; Τί δουλειά εἴχαμε ἐμεῖς, ποιός ἦταν αὐτός; 20 χρόνια μετά ἔμαθα ὅτι ἦταν ὁ Φαναρίου καί Φαρσάλων, ὅπως τόν περιέγραφε τό τραγούδι τό δημοτικό, τό ἀδιάψευστο. Ὁ γέροντας Μητροπολίτης Σεραφείμ, ὁ ὁποῖος συκοφαντήθηκε, δέν συμμετεῖχε τό 1680 στήν ἀτυχῆ Ἐπανάσταση τοῦ Φιλοσόφου καί ὁ ὁποῖος θυσιάστηκε. Μέ παρρησία ὑπερασπίστηκε τήν πίστη του. Ἀποθησαυρίζεται ἡ κάρα του στήν Ἱερά Μονή Κορώνης, τήν ὁποία, Σεβασμιώτατε, πῶς τή γνωρίζουμε ἐμεῖς; Ἦταν λίγα χιλιόμετρα μέχρι τό 1978 ἀπό τά ὅρια τῆς Μητροπόλεώς μας, τῆς μεγάλης Μητροπόλεως Ναυπακτίας καί Εὐρυτανίας, πού σήμερα ἔχει μέν περιοριστεῖ πάρα πολύ ἐδαφικά, ὅμως χάρη σέ σᾶς δέν ἔχει περιοριστεῖ καθόλου πνευματικά. Διασώσαμε τουλάχιστον αὐτό τό μεγάλο, τό διαχρονικό ἀποτέλεσμα.

Δεύτερο, πού δέν τό θυμᾶμαι, γιά νά δοῦμε πῶς ἡ συνείδηση καί πόσο ἡ παράδοση ἔκανε τόν Ἕλληνα, τόν Ρωμηό μᾶλλον, τόν Ὀρθόδοξο Ρωμηό, Ἕλληνα.

Τοῦρκος ζητοῦσε τήν κόρη, τήν ὄμορφη Τασούλα, ἔτσι θυμᾶμαι μικρό παιδί, δέν τό θυμᾶμαι ὅλο, καί ἡ ὁποία εἶχε πέντε ἀδερφούς, οἱ ὁποῖοι δέν τήν ὑπερασπίστηκαν. Καί ἡ μάνα ἀπαντᾶ, τό τελευταῖο θυμᾶμαι, τῆς εἶπαν θά σκοτώσουμε τούς γιούς σου, καί οἱ γιοί ἦταν τότε πολύτιμοι.

«Πέντε φονικά νά γένουν μές τήν πόρτα μου, Τήν Τασούλα ‘μ δέν τή δίνω τοῦ μπεκίρ ἀγά». Προσέξτε γιά ποιό λόγο, «εἶναι Τοῦρκος, τήν τουρκεύει, βάνου κρίματα».

Δέν λογάριαζε τό φόνο, οὔτε τή δήωση, οὔτε τό θάνατο, εἶχε συνείδηση ρωμαΐϊκη Ὀρθόδοξη αὐτή ἡ μάνα καί δέν καμπτόταν, γιατί ἦταν Τοῦρκος, ἔβαζε κρίματα γιά τήν αἰώνιο ζωή, αὐτό πού ἔλεγε ὁ Κοσμᾶς Αἰτωλός.

Σεβασμιώτατε, εὔχομαι καί εἶμαι σίγουρος, ὅπως καί τά ὑπόλοιπα Συνέδρια, τό φετινό νά ἔχη ἐπιτυχία μεγαλύτερη γιατί εἶναι καί σημειολογικά ἰσχυρότερο λόγῳ τῶν 200 ἐτῶν. Εὔχομαι δέ καί ἀπό τοῦ βήματος αὐτοῦ, λόγῳ καί τῆς ἐπικειμένης

ὀνομαστικῆς σας ἑορτῆς, τά ἔτη σας νά εἶναι πολλά, πανευφρόσυνα, ὑγιεινά καί, ὅπως μέχρι σήμερα, καρποφόρα. Εὐχαριστῶ

* * *

Οἱ περιλήψεις τῶν εἰσηγήσεων

Τοῦ Μιχαήλ Τρίτου

Ἡ εἰσήγησή του παρουσιάζει τή ζωή καί τό ἔργο ἑνός ἀγνώστου στούς περισσότερους Ἕλληνες Διδασκάλου τοῦ Γένους, τοῦ Νεκταρίου Τέρπου.
Δίδονται τά βιογραφικά στοιχεῖα τοῦ ἀνδρός, ὁ σύνδεσμός του μέ τήν Μονή Ἀρδενίτσας καί οἱ ἀγῶνες του ἐναντίον τῶν ἐξισλαμισμῶν.

Ἰδιαίτερη ἀναφορά γίνεται στά δύο ἔργα τοῦ Νεκταρίου Τέρπου: Στό ἔργο του “Πίστις”, πού κυκλοφόρησε σέ πολλές ἐκδόσεις καί στά “Ζητήματα θεολογικά κατ’ ἐρωταπόκρισιν”, ὅπου ἐκλαϊκεύονται δύσκολοι θεολογικοί ὅροι.

Τέλος γίνεται λόγος γιά τή σχέση του μέ τόν Κοσμᾶ τόν Αἰτωλό καί στίς διαφορές πού ὑπῆρξαν μεταξύ τους, ὡς πρός τήν μεθόδευση τοῦ ἀγώνα.

Γενικά ὁ Νεκτάριος Τέρπος ἀνήκει στούς μεγάλους ἀγωνιστές τῶν χρόνων τῆς σκλαβιᾶς. Ἡ δράση του ὑπῆρξε ἀξιοζήλευτη, ἀφοῦ πρόβαλε μέ πάθος τήν ὀρθόδοξη πίστη καί τήν ἰδέα τῆς ἐθνικῆς ἐλευθερίας.

τοῦ Κωνσταντίνου Χολέβα

Μίλησε γιά τόν μεγαλύτερο ἐκκλησιαστικό ρήτορα τοῦ 19ου αἰῶνος: Τόν Κωνσταντῖνο Οἰκονόμο τόν ἐξ Οἰκονόμων, ὁ ὁποῖος ἐκοιμήθη στίς 8.3.1857. Τό προσωνύμιο «ἐξ Οἰκονόμων» τό προσέθεσε ὁ ἴδιος γιά νά δείξει ὅτι πολλοί πρόγονοί του-ὅπως καί αὐτός- ἦσαν ἔγγαμοι κληρικοί μέ τό ὀφφίκιον τοῦ Οἰκονόμου. Ὁ Κωνσταντῖνος γεννήθηκε στίς 27.8.1780 στήν Τσαριτσάνη τῆς Θεσσαλίας, ὅπου καί πῆρε τήν βασική μόρφωση ἀπό τόν λόγιο ἱερέα πατέρα του. Σπούδασε στήν ἀκμάζουσα τότε σχολή τῶν Ἀμπελακίων, ὅπου καί διακρίθηκε γιά τό ἦθος καί τήν εὐφυΐα του. Σέ ἡλικία 21 ἐτῶν χειροτονήθηκε διάκονος καί 25 ἐτῶν χειροτονήθηκε πρεσβύτερος.

Ἀπό τή νεαρή ἡλικία του εἶχε τή λάμψη τοῦ πολύ μορφωμένου καί τοῦ ἀρίστου ρήτορος. Ἤδη ὡς μαθητής, ὅπως γράφει ὁ Νικόλαος Βέης, «περιῆγε κώμας τῆς Θεσσαλίας καί Μακεδονίας εὐαγγελιζόμενος». Παρέμεινε ἐπί δύο χρόνια κηρύττοντας στή Θεσσαλονίκη καί στή συνέχεια μετέβη στή Σμύρνη, ὅπου ὑπηρέτησε ὡς καθηγητής καί διευθυντής τοῦ Φιλολογικοῦ Γυμνασίου.

Ἐκτιμώντας τίς ἱκανότητές του ὁ Πατριάρχης Γρηγόριος Ε΄ τόν διόρισε ἱεροκήρυκα τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου στήν Κωνσταντινούπολη. Πολυάριθμοι ἦσαν οἱ ἀκροατές του καί πανελλήνια ἡ φήμη του. Τό 1821 πῆγε στή Ρωσία γιά νά συνεχίσει τό ἔργο του μακριά ἀπό τήν ἐκδικητική μανία τῶν Ὀθωμανῶν. Ἔγραψε πολλά συγγράμματα φιλολογικοῦ καί θεολογικοῦ περιεχομένου.

Κατά τή συζήτηση γιά τήν ἵδρυση Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος μετά τήν Ἀπελευθέρωση τόνιζε ὅτι αὐτό πρέπει νά γίνει μόνο μέ τή σύμφωνη γνώμη τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου. Συγκρούσθηκε μέ τίς ἀπόψεις τοῦ Θεοκλήτου Φαρμακίδη, ὁ ὁποῖος ὡς κληρικός καί καθηγητής μετέφερε δυτικότροπα καί μή Ὀρθόδοξα ἤθη στόν ἐκκλησιαστικό χῶρο. Ὅταν ἐκοιμήθη τό 1857 ὁ Οἰκονόμος ἐτάφη στό προαύλιο τοῦ Ναοῦ τῶν Ταξιαρχῶν τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Πετράκη, δίπλα στό σημερινό Συνοδικό Μέγαρο τῶν Ἀθηνῶν.

Ἡ συμβολή του στήν ἠθική στήριξη τῶν ἀγωνιστῶν τοῦ 1821 ὑπῆρξε πολύτιμη. Ὁ Πρωτοπρεσβύτερος Κωνσταντῖνος Οἰκονόμος θεμελίωσε τήν Ὀρθόδοξη Θεολογία τοῦ Πατριωτισμοῦ καί τῆς Ἀπελευθερώσεως, συνδυάζοντας ἀριστοτεχνικά τά διδάγματα τῆς Ἁγίας Γραφῆς καί τῶν Πατέρων, μέ τόν ὑγιῆ καί ἀφανάτιστο πατριωτισμό, ὁ ὁποῖος ἐμπνέει τούς εὐγενεῖς ἀγῶνες γιά τήν ἐθνική ἐλευθερία.

Παρέθεσε χαρακτηριστικά δύο ἀποσπάσματα ὁμιλιῶν του. Τό πρῶτο ἀπό τόν λόγο του μέ τίτλο «Ἡ τῆς Πατρίδος ἀγάπη» τό ἀφήνω στό γλωσσικό ἰδίωμα τοῦ ἰδίου γιά νά πάρουμε μία χαρακτηριστική γεύση τῆς γραφίδος του καί τῆς ρητορείας του:

«... Λέγω πρῶτον ὅτι χρεωστεῖς, χριστιανέ, καθό χριστιανός, νά ἀγαπᾶς καί νά εὐεργετῆς τήν Πατρίδα. Σέ προστάζει ὁ θεῖος νόμος «ἀγαπήσεις τόν πλησίον σου ὡς σεαυτόν». Πλησίον σου εἶναι βέβαια πᾶς ἄνθρωπος, ἀλλά ποῖος δύναται νά εἶναι πλησιέστερός σου παρά τούς συγγενεῖς καί ὁμοπίστους καί συμπολίτας σου; Οὗτοι εἶναι ἀδελφοί σου, οἵτινες συγκατοικοῦσι μετά σοῦ εἰς μίαν καί τήν αὐτήν χώραν, ὡς ἐάν εἰς μίαν καί τήν αὐτήν οἰκίαν. Οὗτοι ἔχουσιν τόν αὐτόν καί σύ πατέρα, τόν Θεόν, τήν αὐτήν καί σύ μητέρα, τήν Ἐκκλησίαν, τό αὐτό γενέθλιον ἔδαφος, καί τάς αὐτάς τροφάς, τούς αὐτούς νόμους, τούς αὐτούς ἄρχοντας καί ποιμένας καί διδασκάλους, τάς αὐτάς πρός τάς κοινάς πανηγύρεις καί ἀπολαύσεις καί λύπας καί χαράς. Ὅσον, λοιπόν, εἰλικρινέστερον ἀγαπᾶς τούς συμπατριώτας καί τήν Πατρίδα, τόσον βεβαιότερον ἐκπληρώνεις τόν νόμον τοῦ Θεοῦ. Καί πάλιν ἐξ ἐναντίας ὅσον ἀμελεῖς καί προδίδεις πολλάκις τῆς Πατρίδος τά συμφέροντα, τόσον ἐξελέγχεσαι παραβάτης τοῦ Θείου νόμου καί τοῦ πλησίον σου ἐχθρός χειρότερος ἀπίστου.... Τόσον ἱερόν καί θεῖον δῶρον εἶναι ἡ Πατρίς ὥστε ἕν ἐκ τῶν μεγίστων σημείων τῆς κατά τῶν ἀνθρώπων δικαίας ὀργῆς τοῦ Θεοῦ γίνεται πολλάκις ἡ στέρησις τῆς Πατρίδος»!

Τό δεύτερο ἀπόσπασμα προέρχεται ἀπό τόν περίφημο Ἐπιτάφιο Λόγο, τόν ὁποῖο ἐκφώνησε ὁ Κωνσταντῖνος Οἰκονόμος ἐνώπιον τοῦ λειψάνου τοῦ Ἁγίου Ἐθνομάρτυρος Πατριάρχου Γρηγορίου Ε΄, στήν Ὀδησσό τῆς τότε Μικρᾶς Ρωσίας καί νῦν Οὐκρανίας, στίς 19.6.1821. Ὅπως γνωρίζουμε ὁ ἀπαγχονισθείς

Πατριάρχης ρίχτηκε στή θάλασσα ἀπό τούς Τούρκους καί τόν περισυνέλεξε ὁ Κεφαλλονίτης πλοίαρχος Σκλάβος, ὁ ὁποῖος μετέφερε τό σεπτό λείψανο στήν Ὀδησσό. Θά χρησιμοποιήσω τή νεοελληνική ἀπόδοση τοῦ Βενεδίκτου Ἱερομονάχου, Ἁγιορείτου:

«Ἔφθασε ἡ Μεγάλη Ἑβδομάδα καί ὁ γενναῖος Γρηγόριος ἀνάμεσα σέ μύρια βαρβαρικά ὅπλα καί κραυγές καί σφαγές, τέλεσε μέ εὐλάβεια τήν ἀκολουθία τῶν Παθῶν ὑπέρ τῆς σωτηρίας τοῦ κόσμου, θρηνώντας συγχρόνως καί γιά τά πάθη τῶν θλιβομένων ὁμοφύλων του. Φθάνει τέλος καί ἡ ἔνδοξη ἡμέρα τῆς Ἀναστάσεως καί συνανατέλλει μαζί μέ αὐτήν ὁ φαεινότατος ἥλιος τῆς δόξας του. Ἀφοῦ ἔψαλλε μέ ἀπόλυτη γαλήνη τούς ἱερούς ὕμνους τῆς Ἀναστάσεως, λειτούργησε τήν τελευταία του στήν γῆ ἱερουργία καί ἔφαγε πάνω στήν ἁγία τράπεζα τό τελευταῖο Πάσχα τό μυστικό... Μόλις βγῆκε ἀπό τήν Ἐκκλησία, καί νά, οἱ ὑπηρέτες τῆς ἀσεβείας τόν ἁρπάζουν βίαια, τόν βάζουν σέ ἕνα ἐλεεινό πλοῖο καί τόν κατεβάζουν σέ σκοτεινή φυλακή... Ἐκεῖ βρίσκει ὁ Πατριάρχης τήν ἁγία του Σύνοδο δεμένη μέ ἁλυσίδες νά πάσχη καί αὐτή γιά χάρι τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ».

«Αἰωνία ἡ μνήμη τοῦ Κωνσταντίνου Οἰκονόμου τοῦ ἐξ Οἰκονόμων, εὐσεβοῦς Ὀρθοδόξου κληρικοῦ, ἐμψυχωτοῦ τῶν ἐπαναστατημένων Ἑλλήνων καί διδασκάλου τοῦ Γένους!».

τοῦ Κωνσταντίνου Κωτσιόπουλου

Ὁ Ἰωάννης Καποδίστριας εἶχε βαθύτατη Ὀρθόδοξη συνείδηση. Ὀργάνωσε τό νεοσύστατο Νεοελληνικό Κράτος ἐστιάζοντας ἰδιαίτερα στήν πολιτισμική του ἰδιοπροσωπία καί στίς καλές σχέσεις μέ τό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο.Ἔτσι, δεχόταν τίς προσφορές τῶν Εὐρωπαίων Φιλελλήνων γιά τήν ἵδρυση σχολείων μέ τήν προϋπόθεση ὅτι θά ἔπρεπε νά σεβαστοῦν τήν Ὀρθόδοξη ταυτότητα τῶν Ἑλλήνων.

Εἶχε γνώση τοῦ Οἰκουμενικοῦ χαρακτήρα τῆς Βυζαντινῆς Πολιτειολογίας καί ἀντιλαμβανόταν τίς διεθνεῖς ἐξελίξεις καί τίς προκαταλήψεις τῶν Μεγάλων Δυνάμεων γιά τό ἔνδοξο ἱστορικό παρελθόν. Ἐπεδίωκε ὅμως τή συνεργασία τους μέ τό ἐπιχείρημα ὅτι θά ἔπρεπε νά ἀντιμετωπισθεῖ ὁ ξένος κόσμος τοῦ Ἰσλάμ πού συνιστᾶ ἀπειλή γιά τήν Εὐρωπαϊκη πολιτική καί τόν πολιτισμό.

τοῦ Γεωργίου Καραμπελιᾶ

Τόνισε ὅτι ὁ τίτλος «Ὁ Κολοκοτρώνης, ἕνας διαρκής ὀρθόδοξος ἐπαναστάτης», εἶναι αὐτονόητος, καί ὅτι στήν εἰσήγησή του ἔδειξε μέσα ἀπό τά κείμενα τοῦ ἰδίου τοῦ Κολοκοτρώνη τοῦ λόγου τό ἀληθές. Σέ δύο βασικά σημεῖα, μεταξύ τῶν ἄλλων, βλέπει τήν μεγάλη συμβολή τοῦ Κολοκοτρώνη στήν Ἐπανάσταση, τό ὅτι συγκρότησε ἀπελευθερωτικό στρατό ἀπό φοβισμένους καί ἄμαθους στόν πόλεμο χωρικούς καί ὅτι ἐμπόδισε τήν πρόσκυνηση τῶν ἐπαναστατημένων μέ τόν κλεφτοπόλεμο στόν Ἰμπραήμ.

Ὁ εἰσηγητής ἀντέκρουσε βάσει κειμένων, γεγονότων καί χρονολογιῶν καί τήν προσφάτως ἐκφρασθεῖσα ἄποψη ὅτι ὁ Κολοκοτρώνης ἦταν ὑπαίτιος γιά τόν ἐμφύλιο πόλεμο. Σημαντικά ἦταν ὅσα ἀνέφερε ὅτι ὁ ὅρκος τῶν φιλικῶν δινόταν πάντα ἐνώπιον Ἱερέως, ὅτι πρίν ἀπό κάθε μάχη ὁ Κολοκοτρώνης ἐμψύχωνε τούς ἐπαναστάτες λέγοντας ὅτι ἡ Παναγία τόν διαβεβαίωνε ὅτι θά νικήσουν καί ὅτι σέ

κάθε μάχη ἔκαμε τάμα γιά νά ἀναστηλώση παλαιές καί ἐρειπωμένες Ἐκκλησιές πού βρίσκονταν κοντά στόν τόπο τῆς μάχης.

Ἀναφέρθηκε στήν μεγαλειώδη στάση τοῦ Κολοκοτρώνη ἔναντι τῶν φονιάδων τοῦ γυιοῦ του, καί ἀνέφερε ἐπί λέξει τίς μνημειώδεις φράσεις του, καί τίς συνθῆκες κάτω ἀπό τίς ὁποῖες ἐλέχθησαν, ὅτι «κάθισα καί ἔκλαιγα τήν Ἑλλάς», ὅτι «ὁ Θεός ὑπέγραψε τήν ἐλευθερία τῆς Ἑλλάδος καί δέν παίρνει τήν ὑπογραφή του πίσω», πρός τούς νέους «πρέπει νά φυλάξετε τήν πίστη σας καί νά τήν στερεώσετε, διότι ὅταν πιάσαμε τά ἅρματα εἴπαμε πρῶτα ὑπέρ πίστεως καί μετά ὑπέρ πατρίδος».

τοῦ Διονυσίου Βαλαῆ

Ἡ εἰσήγηση βασίζεται κυρίως στά αὐτόγραφα ἔργα τοῦ στρατηγοῦ Γιάννη Μακρυγιάννη «Ἀπομνημονεύματα» καί «Ὁράματα καί Θάματα», σέ ἀρχειακά καί δημοσιευμένα ἱστορικά τεκμήρια τῆς ἐποχῆς του καί στά συμπεράσματα τῆς εἰδικῆς ἐπιστημονικῆς βιβλιογραφίας. Θίγονται βασικές πτυχές ἀπό τό βίο καί τή δράση του κατά τήν προεπαναστατική περίοδο καί τή συμμετοχή του στά γεγονότα τῆς ἐθνεγερσίας τοῦ 1821 καί τῆς θεμελίωσης τοῦ νεοελληνικοῦ κράτους. Ἰδιαίτερη ἔμφαση δίνεται στούς ἀγῶνες του γιά τήν προάσπιση τῶν δημοκρατικῶν θεσμῶν καί τῆς Ὀρθοδοξίας. Σκοπός της εἶναι νά ἀναδειχθοῦν οἱ καταλυτικές ἐπιρροές πού δέχτηκε ἀπό τήν ὀρθόδοξη ἐκκλησιαστική παράδοση, ἡ

ὁποία λειτούργησε ὡς ὁδοδείκτης στίς ἐθνικο-πολιτικές δράσεις του καί στήν καθημερινή βιοτή του.

τοῦ Ἀποστόλου Ζορμπᾶ

Ὁ συγγραφέας σέ αὐτή τήν ἐργασία του ἀναφέρεται στήν ὀρθόδοξη πίστη τῶν ὑπόδουλων στούς Τούρκους Ἑλλήνων, λίγο πρίν καί κατά τά χρόνια τῆς Ἐθνεγερσίας, ὅπως αὐτή ἀποτυπώθηκε στά κλέφτικα δημοτικά τραγούδια καί σέ κείμενα κάποιων λιγώτερο γνωστῶν πρωταγωνιστῶν.

Μπορεῖτε νά δεῖτε φωτογραφίες ΕΔΩ